

Аналіз отриманих результатів свідчить про те, що найменший негативний вплив на якість оперення голубів мають *S. compar.* Паразитування *S. columbae* та *H. lata* при середній та високій інтенсивностях інвазії значно впливає на пір'яний покрив птахів. Погіршення стану оперення помітно при поверхневому клінічному огляді.

Отже, виявлена пряма залежність інтенсивності патогенного впливу на оперення декоративних порід голубів від кількості паразитуючих комах (інтенсивності інвазії). При змішаних інвазіях голубів декількома видами малофагів, їх загальний патогенний вплив сумується.

Список використаних джерел

1. The chewing lice: World checklist and biological overview / [R. D. Edited by Price, R. A. Hellenthal, R. L. Palma ed. all.] // Special publication 24. — Illinois Natural History Survey, 2003. — 498 p.
2. Nelson, B. C. The distribution of Mallophaga on the domestic pigeon (*Columba livia*) / B. C. Nelson, M. D. Murray // International Journal of Parasitology. — 1971. — №1. — P. 21–29.
3. Kulizic, Z. Ectoparasites infesting pigeon (*Columba livia*) detected in the city of Belgrade / Z. Kulizic // Acta Vet. Beogr. — 1988. — №38 (2-3). — P. 139-144.

УДК 636.597.082.35/.085.2/.087.7:661.691

Соболев О.І. — кандидат с.-г. наук, доцент,

Білоцерківський національний аграрний університет, Біла Церква, Україна

ПЕРЕТРАВНІСТЬ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН КОРМУ КАЧЕНЯТАМИ ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ СЕЛЕНУ В КОМБІКОРМАХ

Виділення із кормів необхідної для птиці частини поживних речовин і перевід їх у засвоювану форму здійснюється травною системою. Ферментативні процеси та хімічні реакції в окремих відділах шлунково-кишкового тракту птиці характеризують якісний бік травлення. Для організації ж повноцінної годівлі птиці важливіший кількісний бік перетворень, який показує, на скільки окремі групи поживних речовин використовуються в організмі. Одним із показників, за яким роблять висновок про процеси травлення в організмі птиці та відповідність комбікормів її потребам є перетравність поживних речовин.

На сьогодні вже доведено, що під впливом добавок селену в організмі птиці створюється середовище для стимуляції травних залоз, підвищується інтенсивність ферментативних процесів і, як наслідок, покращується перетравність поживних речовин. Проте, дослідження, присвячені цим питанням, виконані переважно на курах-несучках, дорослих гусях та курчатах-бройлерах. З метою вивчення впливу добавок різних доз селену в

комбікорми на ступінь перетравності поживних речовин в організмі каченят, нами був проведений фізіологічний дослід.

Для проведення дослідів було сформовано чотири групи каченят української білої породи 30-денного віку. У комбікорми для птиці дослідних груп додатково вводили селен у такій кількості, мг/кг: друга група — 0,2; третя — 0,4 та четверта — 0,6. Каченята першої контрольної групи добавку селену не одержували. Як джерело селену використовували селеніт натрію.

За основний період фізіологічного дослідів птиця контрольної та дослідних груп споживала практично однакову кількість поживних речовин. Зокрема, фактичне споживання каченятами органічної речовини в середньому на одну голову за добу коливалося в межах 177,2-179,6 г; сирого протеїну — 37,0-37,9; сирого клітковини — 6,6-7,2; сирого жиру — 4,3-4,7 та БЕР — 128,4-131,1. На основі одержаних даних, за кількістю спожитих із кормом і виділених із послідом поживних речовин, були визначені коефіцієнти їх перетравності.

Встановлено, що всі дози селену, які випробовувалися, справили позитивний вплив на ступінь перетравності поживних речовин. Так, каченята дослідних груп краще перетравлювали органічну речовину комбікормів (77,2-78,5%, проти 77,0% у контрольній групі). Проте, статистично вірогідною ($P < 0,001$) різниця виявилася лише у третій дослідній групі, молодняк якої перевищував за цим показником своїх ровесників із контрольної групи на 1,5%.

Щодо перетравності сирого протеїну, то цей показник у каченят другої дослідної групи був практично на рівні контрольного варіанту (80,5 та 80,4% відповідно). Коефіцієнт перетравності сирого протеїну в молодняку третьої дослідної групи підвищився до 81,6%, четвертої — до 81,1%. Різниця порівняно з контрольною групою становила 1,2 ($P < 0,001$) та 0,7% ($P < 0,01$) відповідно.

У птиці дослідних груп простежувалася тенденція до підвищення перетравності сирого клітковини на 0,6-1,3%, порівняно молодняком контрольної групи, де аналогічний показник був найнижчим (13,3%).

Різниця (хоча й невірогідна) на користь дослідних груп спостерігалася й за перетравністю сирого жиру. Відносно контрольної, у другій дослідній групі вона становила 0,3%, у третій та четвертій — 0,5%.

Крім того, молодняк дослідних груп вигідно відрізнявся за коефіцієнтом перетравності БЕР, який у другій групі становив 86,4%, у третій — 87,5% та четвертій — 86,0%, що на 0,5% ($P < 0,01$), 1,6 ($P < 0,001$) та 0,1% відповідно вище, ніж у птиці контрольної групи.

Таким чином, згодовування каченятам, що вирощуються на м'ясо комбікормів збагачених селеном, сприяє покращенню перетравності ними поживних речовин. За ступенем перетравності поживних речовин корму, вигідно відрізнявся від своїх аналогів із контрольної та інших дослідних груп, молодняк другої дослідної групи, якому згодовували комбікорми збагачені селеном із розрахунку 0,4 мг/кг.